

Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. ректора ЗВО

Вікторія ПЕТРУШЕНКО

31 серпня 2023 р.

“ПОГОДЖЕНО”

Завідувач кафедри філософії та суспільних наук

професор ЗВО Святослав ЧЕРКАСОВ

«31» серпня 2023 р.

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

«Філософія»

Спеціальність	228 Педіатрія
Освітній рівень	Магістр
Освітня програма	ОПП «Педіатрія», 2022
Навчальний рік	2023-2024
Кафедра	філософії та суспільних наук
Лектор	проф. ЗВО Святослав ЧЕРКАСОВ
Контактна інформація	<i>philosophy@vntu.edu.ua,</i> <i>вул. Стуса, 2 (навчальний корпус №2), (0432) 672943</i>
Укладач силабусу	проф. ЗВО Костянтин ВЕРГЕЛЕС

1. Статус та структура дисципліни

Статус дисципліни	Обов'язкова
Код дисципліни в ОПП та місце дисципліни в ОПП	ОК 4, складова циклу дисциплін загальної підготовки
Курс/семестр	1 курс (I семестр)
Обсяг дисципліни (загальна кількість годин/ кількість кредитів ЄКТС)	60 годин / 2 кредити ЄКТС
Кількість змістових модулів	1
Структура дисципліни	Лекції – 18 год. Практичні заняття – 18 год. Самостійна робота – 24 год.
Мова викладання	українська
Форма навчання	Очна (при впровадженні карантинних заходів – дистанційна очна)

2. Опис дисципліни

Коротка анотація курсу, актуальність. Філософія як навчальна дисципліна є складовою сучасної вищої медичної освіти, яка базується на вивченні студентами фундаментальних дисциплін. Вона закладає основи наукового розуміння відношення людини та світу і місця майбутньої лікарської діяльності у контексті цих зв'язків на забезпечення здоров'я людини. Дисципліна формує філософське мислення та професійні навички застосування філософсько-наукової методології у професійній діяльності.

Передреквізити. Для успішного засвоєння дисципліни студенту необхідні знання, отримані в процесі вивчення наступних дисциплін загальної підготовки в середній загальноосвітній школі: «Історія України і всесвітня історія», «Людина і світ», «Основи правознавства», «Художня культура», «Українська література», «Зарубіжна література». Також вивчення спирається на попереднє вивчення студентами предметів 1 курсу університету: «Соціологія та медична соціологія», «Основи економічної теорії», «Історія медицини», «Основи психології», «Етика та деонтологія в медицині».

Мета курсу та його значення для професійної діяльності Метою є світоглядно-пізнавальна підготовка студентів-медиків. Дисципліна орієнтована на отримання знань про світ і людину, про роль медицини у ствердженні сенсу людського буття, формування вмінь користуватися основними методологічними принципами пізнання та аналізу явищ..

Постреквізити. В процесі вивчення дисципліни набуваються знання, необхідні для успішного засвоєння соціально-гуманітарних дисциплін, які забезпечують подальшу підготовку студентів-медиків: «Логіка. Формальна логіка», «Гігієна та екологія», «Соціальна медицина, громадське здоров'я», що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та застосування отриманих знань, умінь та навичок в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

3. Результати навчання:

формування культури особистості, майбутнього лікаря на засадах гуманізму та загальнолюдських цінностей, за умов оволодіння базовим набором загальних та спеціальних компетентностей, теоретико-методологічними знаннями з дисципліни та практичними вміннями і навичками.

Після успішного вивчення дисципліни здобувач зможе:

- характеризувати завдання та функції філософії;
- класифікувати основні категорії філософії;
- розуміти діалектичні закономірності суспільних та наукових процесів;
- оцінити роль філософських ідей при становленні суспільства;
- трактувати роль філософських шкіл у розвитку науки;
- усвідомлювати вплив окремих мудреців, мислителів та філософів на духовну культуру людства;
- визначати роль релігії в житті людини та суспільства;

- інтерпретувати методологічні принципи філософського пізнання природи і суспільства та їх взаємодії;
- прогнозувати глобальні проблеми людства та шляхи їх подолання;
- аналізувати зв'язок філософії із наукою, медициною та світовою культурою;
- застосовувати філософські знання для розуміння культурних традицій та їх вплив на розвиток медицини;
- вести толерантну наукову полеміку, використовувати різні види доказів і спростувань, відстоювати свою точку зору на різноманітні події і явища суспільного життя;
- самостійно готувати реферативні, творчі роботи і публічні виступи з філософії; збагачувати власну духовну культуру шляхом самоосвіти, творчо працювати над поглибленням і вдосконаленням культурно-освітніх знань.

4. Зміст та логістика дисципліни

Модуль 1. Філософія	I семестр 60 год/2 кредити	Лекції №№1–9 Практичні заняття №№1–9 Теми для самостійного опрацювання №№1–12
------------------------	-------------------------------	---

Дисципліна включає 12 тем, 1 модуль.

- Тема 1. Філософія та її предмет.
Тема 2. Світогляд людини і філософія.
Тема 3. Філософія стародавнього Сходу, Індії та Китаю.
Тема 4. Антична філософія.
Тема 5. Особливості та нові філософсько-релігійні проблеми філософії Середньовіччя.
Тема 6. Філософія французького Просвітництва.
Тема 7. Гуманістичний та пантеїстичний напрямки філософії епохи Відродження.
Тема 8. Філософія Нового часу.
Тема 9. Німецька класична філософія.
Тема 10. Сучасна епоха та її відображення у філософії. Некласична філософія.
Тема 11. Вітчизняна філософія.
Тема 12. Буття. Матерія. Свідомість.

Теми лекційного курсу розкривають вчення філософських шкіл та проблематику предмету.

Практичні заняття передбачають теоретичне обґрунтування основних питань теми та засвоєння наступних практичних навичок:

1. Оперувати методами філософського аналізу;
2. Оцінювати значення, роль та методологію філософських шкіл;
3. Порівнювати основні риси матеріалістичних та ідеалістичних концепцій у філософії;
4. Давати характеристики законам діалектики;
5. Визначати гуманістичне значення філософських вчень;
6. Розрізняти загальнофілософські методи пізнання;
7. Визначати вплив філософських вчень на політичні процеси у світі;
8. Давати характеристику творчої діяльності видатних мислителів світу;
9. Відтворювати, тлумачити та використовувати у повсякденному житті основні терміни та поняття;
10. Навчитись формулювати самостійні судження про пізнавальні процеси, обґрунтовано відстоювати свої погляди та позиції, формулювати запитання опоненту;
11. Знати і вміти добирати літературу для підготовки доповіді та до практичного заняття, вміти долучати інформаційні матеріали до контексту програмного матеріалу.

На практичних заняттях студенти доповідають, дискутують, обґрунтовано відстоюють свої погляди та позиції, формулюють висновки до опрацьованої теми.

Самостійна робота студента передбачає підготовку до практичних занять, вивчення тем для самостійної позааудиторної роботи, підготовка презентацій, таблиць, альбомів, плакатів, опрацювання наукової літератури та написання оглядів з наданих тем. Контроль засвоєння тем самостійної позааудиторної роботи здійснюється на заняттях та підсумковому контролі з дисципліни.

Індивідуальна робота включає опрацювання наукової літератури, підготовку оглядів з наданих тем, виконання науково-практичних досліджень, участь у профільних олімпіадах, науково-практичних конференціях, конкурсах студентських наукових робіт.

Тематичні плани лекцій, календарні плани практичних занять, тематичний план самостійної позааудиторної роботи, напрямки індивідуальної роботи опубліковані на сторінці кафедри на сайті університету.

Маршрут отримання матеріалів: Кафедра філософії та суспільних наук /Студенту/Очна форма навчання/ Педіатрія/ 1 курс /Навчально-методичні матеріали/ або за посиланням <https://www.vnm.edu.ua/кафедра-філософії> Доступ до матеріалів здійснюється з корпоративного акаунту студента s000XXX<mailto:s000XXX@vnm.edu.ua>@vnm.edu.ua.

5. Форми та методи контролю успішності навчання

Поточний контроль на практичних заняттях	Методи: усне або письмове опитування, електронне опитування
Підсумковий контроль дисципліни – (дифзалік) по завершенню I семестру	Методи: письмове опитування Згідно Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (посилання https://www.vnm.edu.ua/downloads/pdf/polog_organiz_ocv_proc(2021).pdf)
Засоби діагностики успішності навчання	теоретичні питання

6. Критерії оцінювання

Оцінювання знань здійснюється згідно Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (посилання [https://www.vnm.edu.ua/downloads/pdf/polog_organiz_ocv_proc\(2021\).pdf](https://www.vnm.edu.ua/downloads/pdf/polog_organiz_ocv_proc(2021).pdf))

Поточний контроль	За чотирьох бальною системою традиційних оцінок: 5 «відмінно», 4 «добре», 3 «задовільно», 2 «незадовільно»
Підсумковий контроль з дисципліни	Оцінка за дифзалік: 71-80 балів – «відмінно» 61-70 балів – «добре» 50-60 балів – «задовільно» Менше 50 балів – «не задовільно»/не склав
Оцінювання дисципліни:	Поточна успішність – від 72 до 120 балів (конвертація середньої традиційної оцінки за практичні заняття за 120-бальною шкалою): 60% оцінки за дисципліну Підсумковий контроль – від 50 до 80 балів: 40% оцінки за дисципліну Індивідуальна робота – від 1 до 12 балів Сумарно від 122 до 200 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
180–200	A	відмінно	зараховано
170–179,99	B	добре	
160–169,99	C	добре	
141–159,99	D	задовільно	
122–140,99	E	задовільно	
0–121,99	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–121,99	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання

Оцінювання усної/письмової відповіді під час поточного контролю

Знання студентів оцінюється за критеріями, сформульованими на основі загальнодержавних освітніх вимог та сучасних педагогічно-дидактичних принципів навчання, а також з урахуванням вивчення предмета у вищій школі.

Оцінка **“Відмінно”** виставляється тим студентам, які дали не менш як 90% правильної відповіді на запитання, засвідчили високий рівень мислення, самостійно та логічно довели вміння оперувати філософським матеріалом, точно використовувати суспільствознавчу термінологію, продемонстрували високу культуру мови та грамотність.

Оцінка **“Добре”** виставляється студентам, які дали 80–70% правильної відповіді, не допустили істотних неточностей, вільно оперують філософським матеріалом, але їх знання до певної міри звужені, немає достатньо вільної аргументації, хоча висновки зроблені правильно.

Оцінка **“Задовільно”** виставляється при умові 60–50% правильної відповіді, при цьому студент виявляє розуміння філософських проблем, певну самостійність при викладі матеріалу, але питання знає поверхово, висновки робить невпевнено, допускає неточності, порушує послідовність викладу матеріалу. Культура мови і грамотність мають певні вади.

Оцінка **“Незадовільно”** виставляється тим студентам, які засвоїли менше 50% матеріалу, не змогли дати чітку відповідь на запитання, допустити суттєві змістовно-логічні і стилістичні помилки або зовсім не змогли висвітлити питання. Культура мови низька.

Оцінювання самостійної роботи студента здійснюється під час поточного та підсумкового контролю засвоєння тем або дисципліни на підставі оцінювання усної відповіді на теоретичне питання або тестування відповідно до тем для самостійного опанування.

Оцінювання індивідуальної роботи студентів. Нарахування індивідуальних балів здійснюють на підставі чинного положення про організацію навчального процесу у Вінницькому національному медичному університеті ім. М. І. Пирогова. Бали за індивідуальні завдання нараховуються студентові лише при успішному їх виконанні та обговоренні. Кількість балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх обсягу та значимості і становить 6–12 балів.

Індивідуальні бали нараховуються наступним чином:

6 балів додаються до оцінки – за виготовлення альбомів, таблиць, ілюстрацій, презентацій мультимедійного забезпечення та відеофільмів,

8 – за участь у внутрішньовузівських олімпіадах та студентських наукових конференціях з наявністю друкованої роботи,

10 – за участь у міжвузівських олімпіадах з дисципліни та міжнародних наукових студентських конференціях з наявністю друкованої роботи,

12 – за призові місця на міжвузівських і міжнародних студентських наукових конференціях з наявністю друкованої праці.

Індивідуальні бали додаються до суми балів, набраних студентом за поточну навчальну діяльність, або до підсумкової оцінки з дисципліни. Максимальна сума балів, яку може отримати студент за дисципліну не може перевищувати 200 балів.

Критерії оцінювання знань студентів при підсумковому контролі:

Знання студентів з філософії оцінюється за критеріями, сформульованими на основі загальнодержавних освітніх стандартів та сучасних педагогічно-дидактичних принципів навчання, а також з урахуванням вивчення предмета у вищій школі.

Оцінка **“Відмінно”** виставляється тим студентам, які дали не менш як 90% правильної відповіді на запитання засвідчили високий рівень історичного мислення, самостійно та логічно довели вміння оперувати філософським матеріалом, точно використовувати суспільствознавчу термінологію, продемонстрували високу культуру мови та грамотність, виконували індивідуальні завдання.

Оцінка **“Добре”** виставляється студентам, які дали 80–70% правильної відповіді, не допустили істотних неточностей, вільно оперують філософським матеріалом, але їх знання до певної міри звужені, немає достатньо вільної аргументації, хоча висновки зроблені правильно.

Оцінка **“Задовільно”** виставляється при умові 60–50% правильної відповіді, при цьому студент виявляє розуміння філософських проблем, певну самостійність при викладі матеріалу, але питання знає поверхово, висновки робить невпевнено, допускає неточності, порушує послідовність викладу матеріалу. Культура мови і грамотність мають певні вади.

Оцінка **“Незадовільно”** виставляється тим студентам, які засвоїли менше 50% матеріалу, не змогли дати чітку відповідь на запитання, допустити суттєві змістовно-логічні і стилістичні помилки або зовсім не змогли висвітлити питання. Культура мови низька.

7. Політика навчальної дисципліни/курсу

Студент має право на отримання якісних освітніх послуг та безпечне освітнє середовище в умовах воєнного стану, надзвичайних ситуацій та надзвичайних станів, доступ до сучасної наукової та навчальної інформації, кваліфіковану консультативну допомогу під час вивчення дисципліни та опанування практичними навичками. Політика кафедри під час надання освітніх послуг є студентоцентрованою, базується на нормативних документах Міністерства освіти та Міністерства охорони здоров'я України, статуті університету та порядку надання освітніх послуг, в тому числі при виникненні надзвичайних ситуацій, регламентованого основними документами та розпорядженнями щодо організації навчального процесу в ВНМУ ім.М.І.Пирогова та засадах академічної доброчесності.

Дотримання правил розпорядку ВНМУ, техніки безпеки на практичних заняттях. Інструктаж з техніки безпеки та поведіння під час сигналу «Повітряна тривога!» проводиться на першому практичному занятті викладачем. Проведення інструктажу реєструється в Журналі інструктажу з техніки безпеки.

Вимоги щодо підготовки до практичних занять. Студент повинен бути підготовленим до практичного заняття, тестові завдання до поточної теми мають бути розв'язані, схеми та таблиці заповнені.

На заняття слід приходити вчасно, без запізнення. Студент, який запізнився більше, ніж на 15 хвилин на заняття, не допускається до останнього і повинен його відпрацювати в установленому порядку.

Студент повинен дотримуватись правил безпеки на практичних заняттях та під час знаходження у приміщеннях кафедри, діяти згідно встановлених інструкцій під час виникнення надзвичайних ситуацій.

Під час обговорення теоретичних питань студенти мають демонструвати толерантність, ввічливість та повагу до своїх колег та викладача; при виконанні завдань робоче місце має зберігатись у порядку.

Використання мобільних телефонів та інших електронних девайсів. Використання мобільних телефонів та інших електронних пристроїв на занятті допускається тільки під час електронного тестування або опитування та під час виконання пошукових і групових завдань.

Академічна доброчесність. Під час вивчення дисципліни студент має керуватись Кодексом академічної доброчесності ВНМУ ім. М. І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> загальна інформація/ Основні документи/ Кодекс академічної доброчесності). При порушенні норм академічної доброчесності під час поточного та підсумкових контролів студент отримує оцінку «2» та повинен її відпрацювати своєму викладачу в установленому порядку протягом двох тижнів після отриманої незадовільної оцінки.

Пропуски занять. Пропущені заняття відпрацьовуються в порядку, установленому в чинному положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (посилання [https://www.vnmu.edu.ua/downloads/pdf/polog_organiz_ocv_proc\(2021\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/pdf/polog_organiz_ocv_proc(2021).pdf)) у час, визначений графіком відпрацювань (опублікований на сайті університету <https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-філософії>) своєму чи черговому викладачу. Для відпрацювання пропущеного заняття студент має пройти тестування та письмово чи усно відповісти на питання до теми заняття.

Порядок допуску до підсумкового контролю з дисципліни наведений в чинному положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (посилання [https://www.vnmu.edu.ua/downloads/pdf/polog_organiz_ocv_proc\(2021\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/pdf/polog_organiz_ocv_proc(2021).pdf)). До підсумкового контролю допускаються студенти, які не мають пропущених невідпрацьованих практичних занять та отримали середню традиційну оцінку не менше «3».

Додаткові індивідуальні бали. Індивідуальні бали з дисципліни студент може отримати за індивідуальну роботу, теми якої оприлюднені на сайті кафедри в навчально-методичних матеріалах дисципліни, кількість балів визначається за результатами ІРС згідно чинному положенню про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова ([https://www.vnmu.edu.ua/downloads/pdf/polog_organiz_ocv_proc\(2021\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/pdf/polog_organiz_ocv_proc(2021).pdf)).

Вирішення конфліктних питань. При виникненні непорозумінь та претензій до викладача через якість надання освітніх послуг, оцінювання знань та інших конфліктних ситуацій, студент повинен спершу повідомити про свої претензії викладача. Якщо конфліктне питання не вирішено, то студент має право подати звернення до завідувача кафедри згідно чинному положення про розгляд звернень здобувачів вищої освіти у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи).

Політика в умовах дистанційного навчання. Порядок дистанційного навчання регулюється чинним положенням про запровадження елементів дистанційного навчання у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація / Основні документи). Основними навчальними платформами для проведення навчальних занять є **Microsoft Team, Google Meets**. Порядок проведення практичних занять та лекцій, відпрацювань та консультацій під час дистанційного навчання оприлюднюється на веб-сторінці кафедри на сайті університету (<https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-філософії> / Студенту).

Зворотній зв'язок з викладачем здійснюється через месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp) або електронну пошту (на вибір викладача) в робочий час.

8. Навчальні ресурси

Навчально-методичне забезпечення дисципліни, список рекомендованої літератури та перелік інформаційних ресурсів оприлюднено на сайті кафедри. Маршрут отримання

матеріалів <https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-філософії/> Студенту. Консультації проводяться два рази на тиждень згідно графіку консультацій.

9. Розклад та розподіл груп по викладачам опублікований на веб-сторінці кафедри на сайті університету (<https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-філософії/> Студенту).

10. Питання до підсумкового контролю дисципліни опубліковані на сторінці кафедри на сайті університету (<https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-філософії/> Студенту).

Силабус з дисципліни «Філософія» обговорено та затверджено на засіданні кафедри філософії та суспільних наук (протокол №1, від 30 серпня 2023 року).

Відповідальний за курс

(підпис)

професор ЗВО Костянтин ВЕРГЕЛЕС

Завідувач кафедри

(підпис)

професор ЗВО Святослав ЧЕРКАСОВ